

Een stad die leeft

Gevraagd naar onze doelstelling zeggen wij vaak 'De stad is natuurlijk geen museum, maar ...', en vervolgens spreken we uitvoerig over alle waardevols dat wij willen behouden. Voor de discussie binnen onze vereniging is het goed om toch ook maar eens positief uit te werken wat het inhoudt en wat de consequenties zijn als wij zeggen 'de stad is geen museum'. Wilt u reageren op dit artikel, aarzel niet en laat ons uw mening weten.

De stad is op te vatten als een organisme.

Er gebeurt van alles. Er wordt gewoond, gewerkt, mensen en goederen worden verplaatst, er wordt gebouwd, gesloopt en er worden nog veel meer – minder zichtbare – activiteiten ondernomen. Veel termen uit de levende natuur, zoals bloedsomloop, stofwisseling, bloei, geboorte, groei, zijn dan ook van toepassing op de dynamiek van de stad.

Zo heeft een gezonde stad een goede stofwisseling. Gebouwen worden vervangen, gerenoveerd, veranderen van functie of worden verbouwd en uitgebreid. Hetzelfde geldt voor de infrastructuur. Men dient te beseffen dat deze stofwisseling onmisbaar is voor het voortbestaan van de stad. Dit kan alleen als men bereid is om te investeren, in de overtuiging dat de investering rendabel is en bijdraagt aan het woongenot. Als dit ontbreekt, is de stad geheel of gedeeltelijk ten dode opgeschreven.

Binnen dit kader vallen bijvoorbeeld dakopbouwen, uit- en aanbouwen en interne verbouwingen. Hieruit blijkt waardering voor de omgeving en voor de woning zelf. In de meeste gevallen willen de bewoners gewoon meer ruimte. In Nederland en dus ook in onze stad worden er nog steeds veel kleine woningen gebouwd. Dit geldt voor appartementen en rijtjeshuizen. De Belgische architect Bob van Reeth verklaarde eens tijdens een van de vele manifestaties die in de jaren 1980 in onze stad georganiseerd werden, dat de plattegrond van een Nederlandse woning paste in de woonkamer van een Belgische woning! De behoefte aan meer ruimte komt niet zomaar uit de lucht vallen. De standaard eengezinswoning meet 5,4m bij 9,0m en een gezin van meer dan vier personen past nauwelijks in de woonkamer. Het is dan ook niet verbazingwekkend dat er in de laatste twintig jaar enorm veel woningen in de Vogelwijk zijn

Passende dakopbouw Van der Woertstraat

verruimd. De huidige hausse aan woningvergroting kan waarschijnlijk ook verklaard worden door de toegenomen welvaart.

Hoe het ook zij, veel bewoners willen graag uitbreiden, intern verbouwen, onderhouden en hebben hier vaak buitensporig veel geld voor over. Anders gezegd: het zijn dure vierkante meters. De bereidheid om 'in de stad' te investeren is groot. Hier moeten wij blij mee zijn! Er gaat natuurlijk ook wel eens wat mis. Niet iedere dakopbouw is een aanwinst. Soms zou je hopen dat een stevige storm wat sanering voor zijn rekening neemt. De Welstands- en Monumentencommissie zal toch kritischer moeten kijken naar bouwaanvragen.

Dakopbouwen passen goed op eengezinswoningen van twee lagen met een plat dak. Hiervan zijn diverse goede voorbeelden te noemen, zoals in de Van der Woertstraat. Nieuw is daar niet van oud te onderscheiden. En het stoort niet dat

Dakopbouw hoek Pansierstraat - Cornelis Jolstraat

niet iedere woning een dakopbouw heeft. Bij dakopbouwen op portieketage-complexen ligt het wat moeilijker. Vaak is bij eenheden van zes woningen in drie lagen met een portiek in het midden de symmetrie beeldbepalend. Een losse, tot de voor-gevel lopende opbouw zal hier de symmetrie ernstig verstoren en daarmee de beeldkwaliteit van de straat, zoals in de Vlierboomstraat. Dit visuele effect had weggenomen kunnen worden door de voorgevel van de dakopbouw naar achteren te plaatsen zodat het minder pregnant aanwezig zou zijn. Ook hier had de welstandscommissie beter moeten opletten. Treurig zijn de dakopbouwen op de portieketagewoningen aan de Loosduinsekade. Hier hebben de architect en de welstandshoeders de plank volledig misgeslagen. Ten slotte nog een prachtig voorbeeld van dakopbouwen aan de Dr Lelykade. Hier heeft de architect Eric van Vredenburg laten zien hoe je met verfijndheid iets moois kan maken. De minimalistische

Dakopbouw Treilerweg

opbouwen contrasteren op een fraaie manier met de robuuste onderbouw. Dit voorbeeld toont dat er toch heel wat mogelijk is!

Uit- en aanbouwen op maaiveld zijn over het algemeen gereguleerd en vallen door hun positie veel minder op. Natuurlijk moet men voorkomen dat tuinen worden volgebouwd. Een groen binnenterrein heeft voor alle omwonenden een grote waarde en is eveneens nodig voor de waterhuishouding. Behalve de mogelijkheid om tot vier meter uit te bouwen moet ook de maat van het open binnenterrein vastgelegd worden. Dit moet in bestemmingsplannen beter geregeld worden.

Een constructieve instelling ten opzichte van aan-, uit- en opbouw mogelijkheden is nodig om de stad in goede conditie te houden. Betere begeleiding en bijsturing van gemeentewege kunnen hierbij helpen. Grootschalig aanpassen van de bestemmingsplannen is niet aan te raden, daar dit op weinig steun kan rekenen en zeer lang gaat duren.

Nog even een nabrander. De bestemmingsregeling om langs een aantal doorgaande wegen, de zgn. lange lijnen, de bouwhoogte van 5 lagen mogelijk te maken resp. te verplichten getuigt van een zorgwekkende onkunde zoals men die bij de Belgische badplaatsstedenbouw tegenkomt.

Ruud Voskuil, tekst;

Foto's Eveline Blitz en Jacob Bijl

Werkgroep Stadsbeeld en Stadsgroen

Terug naar de kust

Zoals veel van onze leden maken ook wij ons zorgen over twee grote plannen die stadsbeeld en groen van Den Haag onherstelbaar kunnen aantasten: de mogelijkheid om te bouwen in de duinen en de parkaanleg in de Scheveningse Bosjes. Over dat laatste leest u elders in dit blad meer.

Tegen de kustplannen leverde een handtekeningactie (beschermdekust.nl) al meer dan 100.000 ondertekenaars op. Daarnaast heb ik namens de werkgroep contact opgenomen met de Tweede Kamercommissie Infrastructuur en Milieu. Veel van haar leden verzetten zich tegen

de plannen in het debat. Zo merkte een lid snedig op dat in de tekst van het vers "Terug naar de kust" niet gerefereerd wordt aan een privébungalow in de duinen. Gelukkig is het plan inmiddels afgevoerd, maar tekenen kan nog steeds. Wij zijn heel blij dat de vele reacties laten zien hoezeer wij de open duinen en stranden waarderen. Want ook hier geldt: eenmaal verloren komen ze nooit meer terug!

Christine Sijbesma

Werkgroep Stadsbeeld en Stadsgroen